

VUODEN 2026 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJE

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi vuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Karkkilan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan 15.12.2025 § 118 talousarvion vuodelle 2026 ja taloussuunnitelman vuosille 2027–2030. Talousarviossa hyväksyttiin myös kaupungin toiminnan ja talouden valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2026.

Kuntalain mukaan kunnan toiminnassa ja taloushoidossa on noudatettava valtuuston hyväksymää talousarviota. Talousarvio sitoo toimielimiä ja henkilöstöä ja on samalla valtuuston toiminnan ja talouden ohjausväline. Siihen tehtävistä muutoksista päättää sitovuusmääräykset huomioon ottaen kaupunginvaltuusto. Taloussuunnitelma laaditaan vähintään kolmeksi vuodeksi ja sen ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat sekä tuloarviot, ja siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Vuoden 2026 talousarvio ja vuosien 2027 – 2030 taloussuunnitelma on laadittu nyt poikkeuksellisesti viidelle vuodelle, koska kaupungin tulee osoittaa vuoden 2030 loppuun mennessä, että taseeseen tilinpäätöksessä 2025 syntyvä alijäämä saadaan katettua määrääjassa.

Määräraha, tuloarvio, sisäiset menot ja poistot

Määräraha on valtuuston talousarviossa toimielimelle myöntämä euromäärältään rajattu valtuutus varojen käyttämiseen. *Tuloarvio* on valtuuston talousarviossa toimialalle asettama tulotavoite. Talousarvion määrärahoihin ja tuloarvioihin sisältyvät myös *sisäiset erät*. *Suunnitelman mukaiset poistot* ovat pitkävaikutteisten hankintamenojen kirjanpidollisia jaksotuksia. Poistoilla kunta jakaa pitkävaikutteisesta hankinnasta aiheutuvan kulun usealle tilikaudelle hankitun hyödykkeen vaikutusajan mukaisesti.

Talousarvion muutokset

Talousarvion määrärahojen ylityspaine tai tuloarvioiden alitusuhka tulee ensisijaisesti pyrkiä kattaamaan tilikauden aikana toimielimen alaisen vuosisuunnitelman sisällä toteutettavin määrärahasiirtein. Myös talousarviossa asettuja vuositavoitteita tulee talousarviovuoden aikana muuttaa tai poistaa, mikäli tavoitteen toteuttaminen muuttuu jostakin syystä mahdottomaksi.

Talousarvion muutosesitykset on esitettävä kaupunginvaltuustolle niin ajantasaisesti kuin mahdollista. Talousarvion mahdollisesti tehtävät muutokset käsitellään kaupunginjohtajan johdolla kaupungin johtajiston kokouksissa ennen niiden viemistä päätöksentekoon. Talousarvion muutokset tulee muutosehdotuksessa perustella riittävällä tasolla ja muutosehdotus on tehtävä kaupunginhallituksen kautta niin, että valtuusto ehtii käsitellä ne talousarviovuoden aikana. Muutosehdotuksissa on tuotava ilmi, minkälaisiin korjaaviin toimenpiteisiin on ryhdytty, jotta talousarviossa pysyttäisiin. Talousarvion muutosehdotukset perusteluineen esitetään myös kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle raportoitavien osavuositarkastusten yhteydessä. Määräraha- ja tuloarviomuutosten yhteydessä on selvitettävä niiden vaikutukset tarvittaessa asetettuihin tavoitteisiin ja tehtävä myös perustellut esitykset tavoitteiden muutoksiksi. Mahdolliset kiireelliset ja toimintaan ja talouteen merkittävästi vaikuttavat muutokset on kuitenkin tuotava kaupunginhallituksen ja – valtuuston käsiteltäväksi viipymättä.

Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Sitovuus koskee talousarviovuoden 2026 tavoitteita, määrärahoja ja tuloarvioita. Suunnitelmavuosien 2027 - 2030 sitovuus on ohjeellinen, mutta olennainen erityisesti nyt, kun taseen alijäämän kattamisvelvollisuus aika on suunnitelmakauden ajan toteutettavana.

Käyttötalouden osalta talousarvion sitovuus valtuustoon nähden on toimielinten toimintakate. Talousarviovuoden kaupunkistrategiaa toteuttavat vuositavoitteet ovat sitovia kaupunginvaltuustoon nähden. Ne esitetään talousarvion käyttötalouso-sassa.

Investointimäärärahat ovat sitovia talousarviossa esitettyjen investointihankkeiden mukaisesti. Kaupunginvaltuuston hankeryhmälle tai hankkeelle hyväksymät menot ja tulot ovat sitovia, ja niitä voidaan muuttaa vain valtuuston päätöksellä.

Rahoitukseen kohdennetut tulot ja menot ovat sitovia valtuustoon nähden tuloslaskelmalajeittain.

Vesihuoltolaitos on Karkkilan kaupungin taseyksikkö. Vesihuoltolaitoksen osalta sitovia eriä ovat tuloslaskelmassa osoitettu tilikauden tulos sekä investointien osalta valtuuston päättämät investointihankkeet.

Talousarvion toteuttaminen ja vastuu toteuttamisesta

Vastuu talousarvion toteutumisesta on omien, hallintosäännössään määriteltyjen vastualueiden mukaisesti kaupunginjohtajalla, toimialajohtajilla ja palvelualueiden/-yksiköiden päälliköillä. Talousarvion toteuttamisessa ja täytäntöönpanossa tulee talousarvion täytäntöönpano-ohjeen lisäksi huomioida myös muut voimassa olevat ohjeet ja säännöt. Talousarvion toteuttamiseksi toimielinten tulee laatia vuosisuunnitelmat valtuuston vahvistaman talousarvion perusteella ja toimittaa ne tiedoksi talous- ja hallintopalveluille. Vuosisuunnitelmaluonnokset ja vuoden aikana vuosisuunnitelmiin mahdollisesti tehtävät muutokset käsitellään kaupunginjohtajan johdolla kaupungin johtajiston kokouksissa ennen niiden viemistä päätöksentekoon. Mahdolliset muutokset, jotka toimielimen vuosisuunnitelmassa tehdään talousarvioon verrattuna, tulee antaa tiedoksi talous- ja hallintopalveluille heti, kun muutoksia on lautakuntatasolla hyväksytty. Toimielimen vuosisuunnitelman ja talousarvion sitovan toimintakatteen tulee olla samansuuruiset.

Vuosisuunnitelma on valtuuston hyväksymää talousarviota ja strategisia toiminnallisia tavoitteita yksityiskohtaisempi toiminnallinen ja taloudellinen selvitys toiminnasta ja määrärahoista. Se toimii keskeisenä johtamisen välineenä. Se määrittää pohjan toimielimen alaisen toiminnan ja määrärahojen seurannalle. Kaupunginhallitus ja lautakunnat hyväksyvät alaisensa toiminnan vuosisuunnitelmat. Talousarviossa hyväksyttyjä määrärahoja saa käyttää ainoastaan talousarviovuoden menoihin. Vuosisuunnitelman liitteeksi tulee laatia kustannuspaikka-/yksikkötasoinen asiakirja toimielimen alaisten laskujen asiatarkastajista ja hyväksyjistä (asiatarkastaja ja vara-asiatarkastaja, hyväksyjä ja hyväksyjän varahenkilö).

Toiminnan ja talouden seuranta

Vuonna 2026 talousarvioita seurataan säännönmukaisella raportoinnilla. Talousraportit laaditaan pääsääntöisesti kuukausittain. Kuukausittaiset talousraportit käsitellään kaupunginhallituksessa ja tuodaan tiedoksi kaupunginvaltuustolle. Investointien edistyminen on osa säännöllistä talousraportointia.

Valtuusto käsittelee laajemman taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista raportoivan osavuositarkastuksen toukokuun ja syyskuun ja joulukuun lopun tilanteista. Joulukuun osavuositarkastus on osa tilinpäätöstä. Osavuositarkastusluonnokset käsitellään kaupunginjohtajan johdolla kaupungin johtajiston kokouksissa ennen niiden viemistä päätöksentekoon. Mikäli osavuositarkastuksen tilinpäätösennuste on huonompi kuin jaksoitetun talousarvion toimintakate, tulee kaupunginhallituksen tehdä samassa kokouksessa valtuustolle esitys korjaavista toimenpiteistä, jotka varmistavat talousarvion mukaisen toimintakatteen toteuman vuoden loppuun mennessä.

Talouden tasapainotus

Kuntalain mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa alijäämäisen tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Karkkilan kaupungin taseessa oli vuoden 2024 tilinpäätöksessä ylijäämää noin viisi (5) miljoonaa euroa. Vuoden 2025 tilinpäätös tulee olemaan alijäämäinen ja tase muuttuu negatiiviseksi.

Vuoden 2026 talousarvio- ja vuosien 2027-2030 taloussuunnitelmakausi on vahvistettu niin, että taseeseen syntyvä alijäämä on katettavissa säädetyssä ajassa eli vuoden 2030 loppuun mennessä.

Tällä talousarvio ja -suunnitelmakaudella 2026–2030 kaupungin on onnistuttava suunnitellussa talouden tasapainottamisessa, jotta talous saadaan kääntymään ja taseen alijäämän kattamisvelvoite täytettyä määräajassa. Karkkilan kaupunginvaltuuston hyväksymä talouden tasapainotusohjelma vuosille 2025 - 2024 päättyi 31.12.2024. Kokouksessaan 29.9.2025 kaupunginvaltuusto hyväksyi tasapainottamisohjelman vuosille 2025 – 2030.

Hankinnat

Kaupungin hankinnoissa noudatetaan hankintalain määräyksiä. Kynnysarvot ylittävät hankintailmoitukset julkaistaan julkisten hankintojen ilmoituskanava Hilmassa. Kynnysarvot alittavat hankinnat kilpailutetaan kevyemmin. Kaupungin hankintaohjeessa määritellään tarkemmin hankintoihin liittyvät määräykset. Hankintaohjetta tulee noudattaa. Kaupungilla on käytössä Cloudia-järjestelmän kilpailutusosio. Toimialajohtajat ja palvelualueiden/yksiköiden päälliköt vastaavat omien hankintojensa toteuttamisesta hankintalain ja hankintaohjeen edellyttämällä tavalla. Hankintapäätökset tekee hallintosäännön mukainen viranhaltija tai toimielin.

Rautainen kotikaupunki – kaupunkistrategia 2022 – 2025

Karkkilan kaupunginvaltuusto hyväksyi Karkkilan uuden kaupunkistrategian Rautainen kotikaupunki vuosille 2022–2025 kokouksessaan 20.12.2021. Kaupunkistrategia ohjaa kaupungin toimintaa käynnissä olevalla valtuustokaudella sekä määrittää valtuustokauden keskeiset tavoitteet.

Taulukossa on esitetty uuden kaupunkistrategian mukaiset tavoitteet kaupunkistrategian kolmelle kaupungin yhteiselle muutosteemalle. Muutosteemat ovat 1) kasvun ja elinvoiman edistäminen, 2) hyvin-voinnin vahvistaminen ja 3) jatkuvuuden ja toimintakyvyn turvaaminen.

Strategiakausi päättyi 31.12.2025, mutta kaudelle 2022 – 2025 vahvistettua strategiaa noudatetaan siihen asti kunnes uusi strategia on vahvistettu. Alla olevassa taulukossa olevat kaupunkistrategian

tavoitteet ovat vuoden 2026 talousarvion valtuuston nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden pohjana.

Muutosteema	Kaupunkistrategian tavoite 2022–2025
Kasvun ja elinvoiman edistäminen	1. Karkkila on vetovoimainen asumisen, yrittämisen ja matkailun kotikaupunki 2. Karkkila on osaamisen, innovaatioiden, työn ja kulttuurin kotikaupunki 3. Karkkila on kestävän kehityksen kotikaupunki
Hyvinvoinnin vahvistaminen	4. Karkkila on hyvinvoinnin ja osallistamisen kotikaupunki 5. Karkkila on sujuvan arjen ja viihtyisän ympäristön kotikaupunki 6. Karkkila on lähiluonnon ja harrastamisen kotikaupunki
Jatkuvuuden ja toimintakyvyn turvaaminen	7. Karkkila on hyvän työn ja yhdessä tekemisen kotikaupunki 8. Karkkila on tasapainoisen talouden ja tehokkaan toiminnan kotikaupunki

Valtuuston päättämät vuoden 2026 sitovat toiminnalliset tavoitteet sitovat toimielimiä talousarviokirjassa päätetyn mukaisesti ja niitä ei saa muuttaa. Strategiakorttiin kirjatut omistajat johtavat tavoitteen toteutumista ja vastaavat tavoitteen raportoinnista.

Toimielinten vuosisuunnitelmissa tulee esittää valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden lisäksi muut toimielimen keskeiset toiminnalliset ja toiminnan kehittämiseen liittyvät toimenpiteet, joilla varmistetaan strategian ja talousarvion toteutuminen.

Talousarvion 2026 valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet ovat seuraavat:

KASVUN JA ELINVOIMAN EDISTÄMINEN		1
VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on vetovoimainen asumisen, yrittämisen ja matkailun kotikaupunki	
ONNISTUMISEN MITTARIT	➤ Asukasmäärän kehitys ➤ Yritysten ja työpaikkojen määrän kehitys ➤ Matkailutulon (€) ja työllisyysvaikutusten (htv) kehitys	
VUODEN 2026 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	Pito- ja vetovoiman edistäminen Suunnitelmallinen maanhankinta Ennakoiva kaavoitus Tonttien suunnitelmallinen ja kohdennettu markkinointi Kilpailukykyinen verotus Matkailupalveluiden kehittäminen ja markkinointi (reitit, matkailuneuvonta ja tapahtumat)	
OMISTAJA	Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat	

KASVUN JA ELINVOIMAN EDISTÄMINEN		2
VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on osaamisen, innovaatioiden, työn ja kulttuurin kotikaupunki	
ONNISTUMISEN MITTARIT	➤ Eri tasoisen koulutustarjonnan ja oppilas-/opiskelijamäärän kehitys ➤ Työllisyyden kehitys ja työmarkkinatuen kuntaosuuden kehitys ➤ TEAviisari: Kulttuurin kokonaistulos (vrt. koko maan ka)	
VUODEN 2026 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	Lukiokoulutuksen kehittäminen Koulutusyhteistyön kehittäminen Paikkaan sitomattomien koulutuksen toimintamallien kehittäminen Aktiivinen työllisyyspolitiikka Verkostomaisen kulttuurityön kehittäminen	
OMISTAJA	Kaupunginjohtaja, sivistysjohtaja, elinvoimajohtaja	

KASVUN JA ELINVOIMAN EDISTÄMINEN		3
VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on kestävän kehityksen kotikaupunki	
ONNISTUMISEN MITTARIT	➤ Kasvihuonepäästöt / asukas (ekologinen kestävyys) ➤ Perusasteen jälkeen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneestä väestöstä (sosiaalinen kestävyys) ➤ Lainakanta / asukas (taloudellinen kestävyys)	
VUODEN 2026 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	Kestävän kehityksen edistäminen	
OMISTAJA	Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat	

HYVINVOINNIN VAHVISTAMINEN		4
VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on hyvinvoinnin ja osallistamisen kotikaupunki	
ONNISTUMISEN MITTARIT	➤ HYTE-kertoimen kokonaispisteet, 0-100 (vrt. koko maan ka) ➤ TEAviisari: Kunnan kokonaistulos (vrt. koko maan ka) ➤ TEAviisari: Kuntajohto, osallisuus (vrt. koko maan ka)	
VUODEN 2026 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen Osallisuuden vahvistaminen ja osallisuusprosessien selkiyttäminen	
OMISTAJA	Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat	

HYVINVOINNIN VAHVISTAMINEN		5
VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on sujuvan arjen ja viihtyisän ympäristön kotikaupunki	
ONNISTUMISEN MITTARIT	➤ Asukastyytyväisyyskyselyn tulosten kehitys ➤ Kaupungin palveluiden asiakastyytyväisyyden kehitys valituissa kohteissa	
VUODEN 2026 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	Asukastyytyväisyyden vahvistaminen Suunnitelmallinen kaupunki-infran ja kaupunkiympäristön kehittäminen Saavutettavuuden edistäminen	
OMISTAJA	Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat	

HYVINVOINNIN VAHVISTAMINEN		6
VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on lähiluonnon ja harrastamisen kotikaupunki	
ONNISTUMISEN MITTARIT	➤ Lähivirkistysalueiden kehittämisen toimenpiteet ja kävijämäärien kehitys ➤ Harrastaa jotakin harrastusta vähintään kerran viikossa, %-osuus (4-5 –luokkalaiset, 8-9 –luokkalaiset ja lukiolaiset)	
VUODEN 2026 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	Suunnitelmallinen lähivirkistysalueiden kehittäminen Harrastustoiminnan kehittäminen kaikille ikäryhmille, yhteistyössä sidosryhmien kanssa	
OMISTAJA	Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat	

JATKUVUUDEN JA TOIMINTAKYVYN TURVAAMINEN **7**

VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on hyvän työn ja yhdessä tekemisen kotikaupunki
ONNISTUMISEN MITTARIT	➤ Kaupunkiorganisaation työhyvinvointikyselyn tulosten kehitys ➤ Sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyskustannusten kehitys
VUODEN 2026 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	Työhyvinvoinnin kehittäminen Kaupunkiorganisaation kehittäminen Esihenkilötyön ja johtamisen kehittäminen Työterveysyhteistyön kehittäminen työkykyasioissa
OMISTAJA	Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat, henkilöstöpäällikkö

JATKUVUUDEN JA TOIMINTAKYVYN TURVAAMINEN **8**

VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on tasapainoisen talouden ja tehokkaan toiminnan kaupunki
ONNISTUMISEN MITTARIT	➤ Talouden kehitys (tilinpäätöksen tuloskehitys) ➤ Karkkilan kaupungin lainamäärän kehitys ➤ Palveluverkon kehittämistoimenpiteet ja niiden vaikutus talouteen ja toimintaan ➤ Kaupungin organisaatorakenteen kehittämistoimenpiteet ja niiden vaikutus talouteen, toimintaan ja työhyvinvointiin
VUODEN 2026 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	Tasapainotussuunnitelman toimenpiteiden 2026 – 2030 toteuttaminen Palveluverkon kehittäminen valtuuston päätöksen mukaisesti talouden tasapainovelvoite huomioiden Hallintosäännön päivitystyö käynnistetään alkuvuodesta 2026 Vuoden 2027 talousarviovalmistelu aloitetaan toukokuussa 2026
OMISTAJA	Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat